

Kendelse
af
5. juli 2010
i
faglig voldgift:

3F, Fagligt Fælles Forbund,
for
A
(advokat Ane Kristine Lorentzen)

mod

DI Overenskomst I
for
Smurfit Kappa Danmark A/S
(advokat Lars Bruhn)

1.

Uoverensstemmelsen angår, om en medarbejder, der er sagt op som følge af nedskæringer, efter Emballageoverenskomsten har krav på for virksomhedens regning at deltage i et kursus, som koster 28. 890 kr., eller om kursusprisen overstiger, hvad virksomheden er forpligtet til at betale efter overenskomsten.

2.

Sagen er forhandlet for en **faglig voldgiftsret** den 4. maj 2010 med undertegnede højesteretsdommer Børge Dahl som **opmand** og med følgende sidedommere: forhandlingssekretær Pia Maul Andersen, 3F Industri, og forhandlingssekretær Peter Andersen, 3F Industri, personalejuridisk chef Anders Søndergaard Larsen, DI, og chefkonsulent Karsten Almosetoft, DI.

3.

Klager har nedlagt følgende **påstande**:

1. Indklagede tilpligtes at anerkende, at forbundets medlem, A, havde krav på at deltage i de i bilag C og D anførte kurser i hans opsigelsesperiode.
2. Indklagede tilpligtes at afholde A's udgifter til deltagelse i kurser, som anført i bilag C og D.
3. Indklagede tilpligtes til A at betale 10.738 kr.

Bilag C angår et af Falck Nutec udbudt 5 dages-kursus "Basic Safety for wind turbines" til en pris af 12.500 kr. plus moms. Ifølge kursusbeskrivelsen er målgruppen "Alt personel i Offshore vindmølle industrien". Der er ingen krav til forkundskab. Kursets hovedmål er "at give deltagerne de fornødne kompetencer til at tænke sikkerhed i arbejdssituationer, samt at kunne reagere hensigtsmæssigt i en nødsituation, samt være i stand til at tage vare på sig selv og kollegaen i en krise situation". Kursets indhold er:

12 Lektioner Førstehjælp,
4 Lektioner Sikker Adfærd,

- 4 Lektioner Brandbekæmpelse,
- 8 Lektioner Højderedning,
- 8 Lektioner Søredning,
- 8 Lektioner Boattransfer & MOB.

Der er ingen eksamen.

Bilag D angår et Falck Nutec udbudt 3 dages-kursus ”Basic Offshore Safety Course incl. HUET” til en pris af 16.390 kr. plus moms. Ifølge kursusbeskrivelsen er målgruppen ”Personel, som skal arbejde på Nordsø soklen, og ikke skal varetage nogen beredskabsfunktioner i øvrigt.” Der er ingen krav til forkundskab. Kurset har til formål gennem teoretisk og praktisk undervisning at give deltageren grundlæggende viden og færdigheder omkring helikoptersikkerhed, redningsmidler, personlig sikkerhed, førstehjælp og brandslukning, anvendelse af evakueringsstrømpe, den dragt, der anvendes i norsk sektor, den i dragten integrerede EBS (emergency breathing system) samt evakuering fra nødlandet, kæntret helikopter. Kurset omfatter teoretisk undervisning vekslende med praktiske øvelser:

- 4 lektioner Førstehjælp,
- 4 lektioner Brand,
- 8 lektioner Søredning,
- 2 lektioner Personlig sikkerhed,
- 6 lektioner HUET, Helicopter Underwater Escape Training incl. EBS, Evakueringsstrømpe og overlevelsedragt til norsk sektor.

Ved tilfredsstillende gennemførelse af kurset udstedes et BOSC-certifikat ud fra reglerne i NSOC-D standarden, der ifølge kursusbeskrivelsen er anerkendt på alle sokkelområder i Nordsøen (OLF, OPITO og NOGEPa) og gælder for faste og flytbare installationer.

Beløbet i påstand 3 er A's løn i den ønskede kursusperiode.

Indklagede har nedlagt påstand om frifindelse.

4.

Under forhandlingen har Peter Andersen og Karsten Almosetoft givet samstemmende **oplysninger** om overenskomstforholdet. Der er i øvrigt afgivet **forklaringer** af A, tillidsrepræsentant Leif Larsen, områdeleder Jørn Larsen, Co-industri, og fabrikschef Knud Erik Frederiksen.

5.

Det hedder i **Emballageoverenskomsten**:

”§ 22 Kursusdeltagelse ved opsigelse

1. Medarbejdere, der har været ubrudt ansat i virksomheden i mindst tre år og som afskediges på grund af omstruktureringer, nedskæringer, virksomhedslukning eller andre på virksomheden beroende forhold, er berettiget til at deltage i et relevant kursus.
2. Kursets varighed kan højst andrage 2 uger, og udgifterne ved kursusdeltagelse og eventuelt løntab i kursusperioden dækkes af arbejdsgiveren i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side.
3. Såfremt kursusdeltagelsen ikke kan finde sted i opsigelsesperioden, er den pågældende på tilsvarende vilkår berettiget til kursusdeltagelse inden for 56 dage efter fratrædelse, hvis den pågældende fortsat er arbejdssøgende. Disse regler finder dog ikke anvendelse over for medarbejdere, der ved tidligere fratræden fra samme virksomhed har været omfattet af denne bestemmelse, er berettiget til efterløn eller pension fra arbejdsgiveren eller fra det offentlige.”

Bestemmelsen kom ind i Emballageoverenskomsten ved overenskomstforhandlingerne i 2004.

Parterne afventede forhandlingerne om Industriens Overenskomst og overtog den denne, hvor en helt tilsvarende bestemmelse var kommet ind i (nu) § 38, stk. 8. Parterne var enige om at kopiere denne bestemmelse, og det var ikke noget, der var særlig forhandling om.

Om den tilsvarende bestemmelse i Industriens Overenskomst er det ved en faglig voldgiftskendelse af 22. juli 2006 i en sag mellem CO-industri og DI for Hydro Aluminium Precion Tubing Tønder a.s. fastslået, at der ikke i tilfælde, hvor der efter bestemmelsen er ret til kursusdeltagelse efter fratræden, er krav på udbetaling af løn, eller hvad der svarer hertil, i kursusperioden. Afgørelse er ledsaget af den bemærkning, ”at der ikke herved er taget stilling til konsekvenserne af, at en arbejdsgiver med henvisning til behovet for arbejdskraft har nægtet

frihed i opsigelsesperioden til deltagelse i et kursus, medarbejderen efter opsigelse er berettiget til at deltage i medfør af § 37, stk. 8, 1. pkt.” I kendelsen hedder det i øvrigt bl.a.:

”Bestemmelsen i stk. 8 i § 37 i Industriens Overenskomst blev indsat i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2004, jf. protokollat af 1. februar 2004. Der foreligger ingen oplysninger om baggrunden for eller formålet med indsættelse af bestemmelsen.

Det er oplyst, at der er en tilsvarende bestemmelse i Industriens Funktionæroverenskomst § 21, stk. 5, og at denne bestemmelse er en videreførelse af en lignende bestemmelse i overenskomstens mellem Teknisk Landsforbund og Dansk Arbejdsgiverforening, som kom ind i denne teknikeroverenskomst i 1982 med følgende ordlyd:

”En af overenskomsten omfattet tekniker, der har været ansat i virksomheden i en periode af mindst 3 år, og som uden egen skyld afskediges, er berettiget til at deltage i et omskolings- eller efteruddannelseskursus udvalgt efter samråd med Arbejdsformidlingen.

Kursets varighed kan højst andrage 2 uger, og udgifterne ved kursusdeltagelse og eventuelt løntab i kursusperioden udredes af arbejdsgiveren i det omfang, udgiften ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side.

Såfremt en sådan kursusdeltagelse ikke kan finde sted i opsigelsesperioden, er den pågældende på tilsvarende vilkår berettiget til at deltage i et sådant kursus inden for 3 måneder efter fratrædelsen, hvis vedkommende fortsat er arbejdssøgende.

...”

Det er endvidere oplyst, at ændringen fra ”et omskolings- eller efteruddannelseskursus udvalgt efter samråd med Arbejdsformidlingen” til ”et relevant kursus” skete ved overenskomstforhandlingerne i 1993. Der foreligger ingen oplysninger om baggrunden for eller formålet med denne ændring.

...

Der foreligger ingen oplysninger om, hvorledes de nævnte bestemmelser – Industriens Overenskomst § 37, stk. 8, og de i øvrigt nævnte, tilsvarende bestemmelser – har været praktiseret. Der er heller ikke oplysninger om eksempler på tidligere uoverensstemmelser.

Af det anførte fremgår, at der ikke foreligger oplysninger om bestemmelsens eventuelle baggrund i regler fastsat af det offentlige.

Om adgangen til godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (EVU-godtgørelse) er det i bekendtgørelse nr. 494 af 14. juni 2005 bl.a. bestemt, at beskæftigede lønmodtagere og ledige, som er berettigede til dagpenge efter § 55 i arbejdsløshedsforsikringsloven, kan opnå godtgørelse for tab af indtægt (”arbejdsfortjeneste som lønmodtager”) eller arbejdsmulighed som følge af kursusdeltagelse. For fuldtidsbeskæftigede og fuldtidsarbejdssøgende udgør EVU-godtgørelse højeste dagpengebeløb. En arbejdsgiver, som udbetaler sædvanlig løn til en ansat under uddannelsen, har jf. bekendt-

gørelsens § 14, ret til refusion svarende til den godtgørelse, som deltageren ville være berettiget til, dog ikke mere end lønudgiften – er godtgørelsen højere end lønnen, udbetales forskellen til deltageren.”

Områdeleder Jørn Larsen, CO-i, har forklaret, at bestemmelsen kom ind i Industriens Overenskomst i 1995 ved en sammenskrivning af HK-Landsoverenskomsten med Tekniker-overenskomsten, og at der på TL-området ikke er anvendt AMU-kurser, men kurser udbudt af private udbydere og tekniske skoler.

Mæglingforslaget fra overenskomstforhandlingerne i 2004 indeholder bl.a. følgende bestemmelse:

”VIII Kompetenceudvikling

Medarbejdere, der har været uafbrudt beskæftiget i virksomheden i mindst 2 år, og som afskediges på grund af omstruktureringer, nedskæringer, virksomhedslukning eller andre på virksomheden beroende forhold, er efter anmodning herom berettiget til at deltage i et for medarbejderen relevant kursus af op til 2 ugers varighed, inden for f.eks. AMU, FVU eller andre uddannelses tilbud, hvortil der gives offentlig deltagerstøtte på dagpengeniveau, medmindre medarbejderen inden for de seneste 2 år har gennemført 2 ugers efter- og videreuddannelse.

Deltagergodtgørelsen tilgår virksomheden.

Arbejdsgiveren dækker udgifterne ved deltagerbetaling på op til max. 1.500 kr.

Kursusdeltagelsen skal finde sted i opsigelsesperioden.

...”

6.

Indklagede har til støtte for påstanden om frifindelse blandt andet anført, at A i opsigelsesperioden deltog i arbejdsgiverbetalte kurser i mere end 14 dage, og at de ønskede kurser ikke var relevante, allerede fordi de ikke var egnede til at føre til den ønskede beskæftigelse uden forudgående personlig ”off-shore” godkendelse.

Hertil bemærker opmanden imidlertid, at der efter bevisførelsen må lægges til grund, at A's deltagelse i de ønskede kurser alene er nægtet med henvisning til kursernes samlede pris på 28.890 kr. plus moms. Det var således planlagt, at han i de 2 uger, de ønskede kurser skulle foregå, skulle have deltaget i kurser udbudt af det lokale AMU-center, og virksomheden havde ikke noget imod, at medarbejderne skiftede til andre kurser end de planlagte, når blot kursusudgifterne var på samme niveau.

7.

Hovedspørgsmålet under sagen er derfor, om overenskomstens § 22 indeholder en grænse for, hvor høj en kursusafgift der er krav på dækning af.

8.

Det er oplyst, at et AMU-kursus for en uge koster 580 kr. og for 2 uger 1.160 kr., og at FVU-forberedende voksenundervisning for voksne, der vil være bedre til at læse, skrive, stave eller regne, er gratis. Det er desuden oplyst, at der udbydes over 3.000 forskellige AMU-kurser, hvoraf godt 100 har en varighed på over 2 uger, godt 200 en varighed på 2 uger og resten en varighed på under 2 uger.

9.

Klager har henvist til, at parternes overenskomst ikke som Mæglingsforslaget har maksimeret kursusudgiften, og at der ikke i ordlyden er noget belæg for, at der ikke kan kræves mere end, hvad et AMU-kursus koster. Klager medgiver, at der må være en øvre grænse – et kursus til 250.000 kr. om ugen falder udenfor – men når bestemmelsen ikke er begrænset til kurser med offentlig støtte, kan maksimum ikke være, hvad et AMU-ugekursus koster. 580 kr. er en symbolsk deltagerafgift – det har ikke noget med den reelle kursusproduktionspris at gøre. Der er heller ikke i bestemmelsens overenskomsthistorie noget belæg for en kobling til AMU-kurser – bestemmelsen kommer fra TL-området med private kursusudbydere. At der er en grænse på 1.500 kr. i Mæglingsforslaget er uden betydning – det er laveste fællesnævner lavet for de opsamlingsgrupper, der ikke selv kunne blive enige, således som parterne var blevet det på emballageområdet efter enigheden på industriens område. En kursusudgift på 10-15.000 kr. for 3-5 dage er helt almindelig og ikke noget, som ligger uden for, hvad der med rimelighed kan være forudsat om prisen for kurser, der er relevante.

10.

Indklagede har oplyst, at DI siden reglens indførelse i 2004 har baseret sin rådgivning på, at der med hensyn til kursusudgift skal være tale om AMU-kurser eller andre kurser på samme udgiftsniveau. Efter indklagedes opfattelse understøttes denne forståelse af den udtrykkelige maksimering til 1.500 kr. i Mæglingsforslaget. Bestemmelsens ordlyd, hvorefter arbejdsgiveren dækker kursusudgifterne ”i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side”, viser efter indklagedes opfattelse, at koblingen til AMU-ordningen har været en selvfølge for begge parter.

11.**Opmandens bedømmelse**

Retten til efter Emballageoverenskomstens § 22, stk. 1, at deltage i ”et relevant kursus” må naturligt forstås som et i den foreliggende sammenhæng ”relevant” kursus, hvilket uden nærmere præcisering må indebære, at det pågældende kursus skal ligge inden for den fælles forståelsesramme, som med rimelighed kan indlægges i ordene ”et relevant kursus”, som arbejdsgiveren skal dække udgifterne ved deltagelse i ”i det omfang, udgifterne ikke dækkes af det offentlige eller fra anden side”.

For ansatte på det foreliggende overenskomstområde må uddannelsesmarkedet for kortvarige kurser anses for så domineret af de offentligt støttede AMU-kurser, at det af parterne forudsatte udgiftsniveau for arbejdsgiveren har været, hvad deltagelse i offentligt støttede AMU-kurser koster.

Emballageoverenskomstens § 22 findes på denne baggrund at måtte forstås således, at den berettiger medarbejdere omfattet af stk. 1 til at deltage i et selvvalgt kursus, som er arbejdsmæssigt relevant for den pågældende, som varer højst 2 uger, og som den pågældende kan deltage i med en udgift for arbejdsgiveren på niveau med, hvad deltagelse i AMU-kurser i op til 2 uger koster. Det bemærkes herved, at der ikke ud over maksimeringen tidsmæssigt – højst 2 uger – og udgiftsmæssigt – på niveau med deltagelse i AMU-kurser – kan indlægges en begrænsning til kun ét kursus.

På denne baggrund må virksomhedens afvisning af A's ønske om kursusdeltagelse – henset til kursussen – anses for berettiget. Indklagedes påstand om frifindelse tages derfor til følge.

Thi bestemmes:

Indklagede frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl